

Javaslat a

**„Szendrey- emlékszoba”
települési értéktárba történő felvételéhez**

Készítette:

Dr. Polgár J. Péter
dékán, Pannon Egyetem, Georgikon Kar

..... (aláírás)

Keszthely, 2015. január 26.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:
Pannon Egyetem, Georgikon Kar

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Dr. Polgár J. Péter, dékán, egyetemi docens

Levelezési cím: 8360, Keszthely, Deák Ferenc u. 16.

Telefonszám: 83/545-102

E-mail cím: dh@georgikon.hu

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése

Szendrey-emlékszoba

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

☐ agrár- és élelmiszer gazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☒ <u>kulturális örökség</u>	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus	

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye

Keszthely

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

- települési   tájegységi   megyei   külföldi magyarság

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

Szendrey Júlia (1828-1868) író, költő, műfordító az 1848-as forradalom és szabadságharc eseményeinek aktív alakítója, közreműködője, Petőfi Sándor múzsája, felesége. Szülőháza Keszthelyen, az akkor még Újmajornak nevezett majorsági területen 1923-ban lett megjelölve emléktáblával, melyet a Petőfi centenárium év zárásaként avattak. 1969-'71 között a Balatoni Múzeum kezelésében, Petánovics Katalin vezetésével működött itt emlékszoba, majd 1978-tól a '80-as évek végéig. 1973-tól hivatalosan is „Szendrey-telep” a majorság elnevezése. Felújítások után 2009 márciusában nyitotta meg újra kapuit az emlékhelyen kialakított kiállítás, kurátora Ratzky Rita volt. Azóta ismét látogatható az emlékszoba, ahol a Szendrey-család életének alakulása mellett bepillantást nyerhetnek az érdeklődők az egykori Festetics-majorság történetébe is.

Az emlékszoba fizikailag a Fenyves-allé mentén fekszik, amely a 18. század közepén és a 19. század elején épült Festetics uradalmi majorság épületegyüttes egyik eleme az emlékszobát magába foglaló egykori cselédház (hrs.:0254/1/A). Az észak-déli hossz tengelyű, téglalap alaprajzú, hosszúka, földszintes, nyeregtetős épület, melyben 12 bérlet található még meg.

Az emlékszoba az épület déli oldalán foglal helyet, az emlékszoba, 3,2 x 4,5 m-es alapterülettel, falán emléktáblával előtte parkosított kertrésszel, szoborral. Az épületegyüttes műemlék.

10921

Majorsági épületegyüttes (Egyetemesi tanzárda)

10921

Újmajor

hrsz.: 0254/1, 0254/5

-

18. század közepe – 19. század vége

A 71-es útról Keszthely D-i határártól a Ny-felé bekötőút vezet a majorsághoz. Az uradalmi épületegyüttest a középső udvaron cselédházak, istállók, műhelyek, szecskavágó, kocsiszin, magtár, pajta, tisztai lakás alkották. A majorság épületei Ny-ról K-felé haladva: az É-D-i tengelyű, téglalap alaprajzú, földszintes, nyeregtetős, két tűzfalal három szakaszra tagolt pajta (hrsz. 0254/1), K-i homlokzatán három, vízszintes záradékú kapuval. A pajtától Ny-ra helyezkedik el a K-Ny tengelyű, négyszintes magtár (hrsz. 0254/4), az épületegyüttes É-Ny-i részén. Szabadon álló, téglalap alaprajzú, egyemeletes, nyeregtetős épület. É-i és D-i homlokzatát kis kiülési középrizalitok tagolják. Homlokzatai hóbörcsös vakolatúak, simított vakolatú architektónikus tagolással. A majorság egyik legkorábbi épülete, a 18. század második felében épült. Az intéző ház (hrsz. 0254/1), a Fenékpusztáig nyúló feketefenyő-sor mellett. L-alaprajzú, földszintes, kontyolt nyeregtetős épület, historizáló vakolat-architektúrával. Épült a 19. század végén. A fenyősor túloldalán áll É-D tengellyel a Szendrey-ház (hrsz. 0254/1), téglalap alaprajzú, földszintes, nyeregtetős épület. A major É-i részén, a 71-es út felől érkező bekötőút mentén áll a K-Ny-i tengelyű műhely (hrsz. 0254/1), L-alaprajzú, földszintes, nyeregtetős épület. D-i homlokzatán egykor pillérekre támaszkodó, nyitott tornác volt, ma elfalazva. Épült a 18. század végén. A majorság középső részén áll a K-Ny-i tengelyű istálló (hrsz. 0254/1), téglalap alaprajzú, földszintes, nyeregtetős épülete. D-i homlokzatán befalazott pillérekkel tagolt árkádsor. É-i és Ny-i homlokzatához újabb toldalékegység csatlakozik. Az épület kétraktusos elrendezésű, középtengelyében oszlopsorra támaszkodó csehsüveg boltozatú térrel. Az épületegyüttes első periódusából való, egykor juhakol, majd ököristálló volt. Épült a 18. század végén. Az épülettől D-re az egykori ún. beteg istálló épületének maradványai találhatók. A két istálló között É-D-i tengellyel, földszintes, nyeregtetős, egykori kovács- és bogárnyműhelyek állnak, melyek 1860 körül épültek. Az épületegyüttest K felől a cselédházak (hrsz. 0254/1) zárják. Az É-i, téglalap alaprajzú, földszintes, nyeregtetős épület. A D-i, L alaprajzú, földszintes, nyeregtetős. Eredeti beosztásuk egy, vagy két szoba, konyha, kamra. A 18. század második felében és a 19. század második felében épültek, 1945 után átalakították őket.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

Kiemelkedő kulturális, szellemi és közösségi örökségi érték.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

Szendrey Júlia életével sok forrás foglalkozik, ezek közül kiemelendő az 1930-ban megjelent Szendrey Júlia ismeretlen naplója, levelei és halálos ágyán tett vallomása (Mikes Lajos, Dernői Kocsis László, Bp.). Az emlékszoba gondozásában résztvevő Tóth Éva és dr. Lukács Gábor szerkesztésében jelent meg 2012-ban a „Szendrey Júlia emlékkönyv”, amelyben részletesen foglalkoznak a Szendrey Júlia-emlékszoba történetével is.

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe: www.georgikon.hu/szendrey

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális dokumentációja

A kiállítás részlete (készült a megnyitón)

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek

A 2012. évi XXX. törvény 1. § (1) j) pontja szerint „nemzeti érték” mindaz, amely „a magyar alkotótevékenységhez, termelési kultúrához, tudáshoz, hagyományokhoz, tájhoz és élővilágához kapcsolódó, nemzetünk történelme, valamint a közelmúlt során felhalmozott és megőrzött minden szellemi és anyagi, természeti, közösségi érték, vagy termék”. Ezek lehetnek továbbá:

- „ja) hazai szempontból meghatározó jelentőségű, így nemzetünk – de legalább egy meghatározott tájegység lakossága – a magyarságra jellemzőnek és közismertnek fogad el,
- jb) jelentősen öregbíti hírnevünket, növelheti megbecsülésünket az Európai Unióban és szerte a világon,
- jc) hozzájárul új nemzedékek nemzeti hovatartozásának, magyarságtudatának kialakításához, megerősítéséhez.”

E felsorolt pontok közül valamennyi igaz a Szendrey Júlia-emlékszobára, különösen a jc) pont.

3. A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

A csatolt, saját készítésű képeket felhasználásához hozzájárulunk.

Ajánló levél
Szendrey Júlia-emlékszoba
értéktárba kerüléséhez

Látogatók és megemlékezők a '60-as években a Szendrey-emlékszobában

Szendrey Júlia szülőháza a Keszthelyhez tartozó Szendrey-telepen (korábban: „Újmajor”) található. 1923 óta emléktábla jelöli a Festetics-uradalom épületét. 1957 óta aktívan részt veszek a keszthelyi „Szendrey-kultusz” alakításában, a korábbi leányiskola Szendrey Júliára való keresztelésének kezdeményezői között voltam, majd a '60-70-es években az iskola tanáraként és igazgatójaként is részt vettem a megemlékezések szervezésében. A szülőházban 1969-'71 között működött emlékszoba, majd 1978-tól a '80-as évek végéig. Ekkoriban készült el az első köztéri Szendrey Júlia szobor, amely azóta már a szülőház elé került át. A '80-as évekre kialakult Keszthelyen Szendrey Júlia emlékének őrzése, ápolása, a városban sikerült megismertetni életét, tragédiáját, hiszen sokan azt sem tudták korábban, hogy van egy emlékhely, hogy itt született. A Szendrey iskola és a Szendrey Júlia-emlékszoba ennek az emléknek az ápolásában egyedülálló munkát végzett Keszthelyen és környékén. Azok, akik egykor Szendrey-s diákok, pedagógusok, szülők voltak, talán magukkal vitték és tovább éltetik ezt az emléket. A korábban a szülőházban működő Szendrey-emlékszoba 2009-ben a Pannon Egyetem Georgikon Kar kezelésében, széleskörű városi összefogással született újjá. Azóta emlékkönyv is jelent meg, emellett a szép számú látogató is igazolja, hogy fontos kulturális örökség, egyben kiemelkedő emlékhely ez a szoba.

A fentiek alapján ajánlom, hogy a Szendrey Júlia szülőházában kialakított Szendrey Júlia-
emlékszoba a helyi, majd a megyei értéktárba kerüljön.

Keszthely, 2015. január 28.

Vári Andorné

Szendrey Júlia Általános Iskola nyugalmazott igazgatója